

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

26 janvier 2004

PROPOSITION DE LOI

**complétant l'article 31, alinéa 2,
de la loi du 15 juin 1935 relative
à l'emploi des langues en matière
judiciaire en ce qui concerne
l'irrégularité de la procédure liée
à la qualité d'interprète juré**

(déposée par Joëlle Milquet)

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

26 januari 2004

WETSVOORSTEL

**tot aanvulling van artikel 31, tweede lid,
van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik
der talen in gerechtszaken, betreffende de
onregelmatigheid van de procedure als
gevolg van problemen in verband met
de hoedanigheid van beëdigd tolk**

(ingedien door mevrouw Joëlle Milquet)

<i>cdH</i>	:	<i>Centre démocrate Humaniste</i>
<i>CD&V</i>	:	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
<i>ECOLO</i>	:	<i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
<i>FN</i>	:	<i>Front National</i>
<i>MR</i>	:	<i>Mouvement Réformateur</i>
<i>N-VA</i>	:	<i>Nieuw - Vlaamse Alliantie</i>
<i>PS</i>	:	<i>Parti socialiste</i>
<i>sp.a - spirit</i>	:	<i>Socialistische Partij Anders -</i>
<i>VLAAMS BLOK</i>	:	<i>Vlaams Blok</i>
<i>VLD</i>	:	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>

Abréviations dans la numérotation des publications :

DOC 51 0000/000 : Document parlementaire de la 51e législature,
 suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA : Questions et Réponses écrites
CRIV : Compte Rendu Intégral, avec à gauche, le
 compte rendu intégral et, à droite, le compte
 rendu analytique traduit des interventions (sur
 papier blanc, avec les annexes)
CRIV : Version Provisoire du Compte Rendu intégral
 (sur papier vert)
CRABV : Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)
PLEN : Séance plénière (couverture blanche)
COM : Réunion de commission (couverture beige)

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :

DOC 51 0000/000 : Parlementair document van de 51e zittingsperiode +
 basisnummer en volgnummer
QRVA : Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV : Integraal Verslag, met links het definitieve integraal
 verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de
 toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)
CRIV : Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen
 papier)
CRABV : Beknopt Verslag (op blauw papier)
PLEN : Plenum (witte kaft)
COM : Commissievergadering (beige kaft)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes :
 Place de la Nation 2
 1008 Bruxelles
 Tél. : 02/549 81 60
 Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be
e-mail : publications@laChambre.be

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen :
 Natieplein 2
 1008 Brussel
 Tel. : 02/549 81 60
 Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail : publicaties@deKamer.be

RÉSUMÉ

L'auteur estime que des actes graves pénalement répréhensibles ne peuvent plus rester impunis uniquement pour des raisons de non-respect du formalisme judiciaire, en l'occurrence la prestation de serment du traducteur juré. La loi du 15 juin 1935 relative à l'emploi des langues en matière judiciaire doit dès lors être modifiée afin d'éviter qu'à l'avenir, des décisions de justice ne puissent plus apparaître en contradiction avec l'idée même de l'humanisme juridique et du respect des victimes.

SAMENVATTING

De indienster vindt het niet langer geoorloofd dat ernstige strafbare feiten ongestraft kunnen blijven, alleen maar omdat bepaalde juridische vormvereisten – in casu het feit dat de tolk geen eed heeft afgelegd – niet in acht werden genomen. Derhalve is een wijziging vereist van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken. Die wijziging moet voorkomen dat in de toekomst nog de indruk wordt gewekt dat rechterlijke beslissingen worden gewezen zonder oog te hebben voor de idee van een humane rechtspraak of voor het lot van het slachtoffer.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le phénomène de la traite des êtres humains en général et à des fins d'exploitation sexuelle en particulier est une conséquence directe du phénomène qui pousse les gens à émigrer, et qui résulte principalement d'une répartition inégale de la prospérité, de la sécurité et de la justice.

Si l'ancrage de la prostitution dans les structures économiques et dans les mentalités collectives est conditionné par les contextes culturels, les causes principales de la prostitution sont bien connues : disposer d'une vie meilleure ou échapper à la guerre, aux persécutions diverses, à la pauvreté et aux violations des droits de l'homme. Mais arrivées sur le territoire, les victimes croyant trouver chez nous le «monde meilleur», vivent un vrai cauchemar : leurs papiers leur sont retirés et le défaut de connaissance de la langue, de la culture et du système juridique étranger dans lequel elles se trouvent font de ces personnes des cibles de choix des trafiquants d'être humains. Prises au piège et, qui plus est, souvent victimes d'un lien affectif fort envers leurs proxénètes, elles n'ont d'autres choix que de se soumettre aux injonctions de ceux-ci.

Le nombre de pays concernés par la prostitution augmente constamment et l'on voit apparaître des filières de plus en plus imbriquées ; il semble bien que les réseaux criminels organisés jouent un rôle croissant.

La prostitution «moderne» s'est très largement diversifiée, tant en ce qui concerne les lieux que les modes de celle-ci. Citons à titre d'exemple, la prostitution «cachée», c'est-à-dire celle par Internet ou par le réseau téléphonique, la prostitution masculine, qui représente dans certaines villes 30% de la population prostituée, les travestis et transsexuels, les toxicomanes, représentant plus de 50% de la population prostituée dans certaines villes, la prostitution de filles étrangères, principalement des pays de l'Est, la prostitution occasionnelle, difficile à repérer, la prostitution «mobile» et enfin, le nombre de jeunes adolescents de plus en plus impliqués dans la prostitution - on parle du phénomène des «lover boys».

Divers organismes et associations tels le NID ou Espace P essayent d'enrayer ce fléau.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De mensenhandel in het algemeen en de seksuele uitbuiting van mensen in het bijzonder vinden hun voedingsbodem in de omstandigheden die tal van mensen ertoe aanzetten te emigreren; het gaat dan voornamelijk om een ongelijke verdeling van welvaart, veiligheid en gerechtigheid.

Hoewel de culturele context ertoe kan bijdragen dat het verschijnsel van de prostitutie ingeworteld geraakt in de economische structuren en in de collectieve mentaliteit, liggen de hoofdoorzaken ervan uiteraard elders: de betrokkenen aspireren naar een beter leven of willen ontsnappen aan oorlog, aan diverse vormen van vervolging, aan armoede of aan schendingen van de mensenrechten. Als ze eenmaal op ons grondgebied zijn aangekomen, vinden de slachtoffers echter niet de verhoopte «betere wereld», maar beleven ze een heuse nachtmerrie: hun papieren worden hen ontnomen en doordat ze onze taal, onze cultuur en ons rechtsysteem niet kennen, worden zij de speelbal van mensensmokkelaars. Niet alleen zitten ze in de val, maar bovendien zijn zij vaak affectief gebonden aan hun poolers, zodat ze niet anders durven dan hen te gehoorzamen.

Het aantal landen waar dergelijke vormen van prostitutie heersen, neemt onophoudelijk toe en almaar ingewikkelder netwerken houden zich ermee bezig. Het ziet ernaar uit dat de georganiseerde misdaad er steeds meer de hand in heeft.

De «moderne» prostitutie heeft zich aanzienlijk gediversifieerd, zowel qua locatie als inhoudelijk. Zo is er bijvoorbeeld de «verborgen» prostitutie, dat wil zeggen de prostitutie via het Internet of per telefoon. Voorts zijn in sommige steden 30% van de prostituees mannen en komt prostitutie ook vaak voor bij travestieten en transseksuelen, bij drugverslaafden (tot 50% van de prostituees in sommige steden) en bij buitenlandse meisjes (voornamelijk uit het voormalige Oostblok). Vermelden we tot slot nog de occasionele prostitutie (moeilijk traceerbaar), de «mobiele» prostitutie en het zogenaamde «loverboys»-verschijnsel, waar jonge adolescenten bij betrokken zijn.

Tal van organisaties en verenigingen, zoals de «Beweging Het Nestje» of «Espace P», trachten deze plaag in te dijken.

Le législateur belge a répondu aux attentes des victimes par la loi du 13 avril 1995 contenant des dispositions en vue de la répression de la traite des êtres humains et de la pornographie enfantine, ainsi que par la loi du 28 novembre 2000 relative à la protection pénale des mineurs. Ces deux lois ont eu principalement pour effet d'ajouter des incriminations et des circonstances aggravantes dans le Code pénal.

Toutefois, le formalisme protecteur de certaines dispositions législatives met à mal l'effort législatif entrepris et entraîne parfois des solutions jurisprudentielles pour le moins surprenantes ayant pour effet de nier tout humanisme juridique et renforçant l'idée d'une justice déficiente pour les victimes.

Un exemple de la jurisprudence récente nous rappelle cette dure réalité. Un arrêt de la Cour d'appel de Bruxelles du 19 juin 2003 annule toutes les préventions mises à charge d'une personne condamnée à 12 ans de prison par le tribunal de première instance de Bruxelles pour incitation à la débauche, viol avec violence et menace, prostitution – avec les circonstances aggravantes que les deux victimes se trouvaient piégées par leur proxénète, car se trouvant en situation irrégulière sur le territoire du Royaume – et ce, par le fait que l'interprète ayant traduit les différentes déclarations des victimes reprises dans les procès-verbaux dénonçant les crimes commis n'avait pas la qualité de traducteur juré au sens de l'article 31, alinéa 2, de la loi du 15 juin 1935 relative à l'emploi des langues en matière judiciaire.

La présente proposition de modification de loi tend à éviter que pareille injustice ne se reproduise, injustice qui n'est le fruit que de l'application zélée d'un formalisme protecteur.

S'il est vrai que le formalisme permet d'éviter une justice arbitraire et expéditive, son application peut parfois aboutir à des solutions contraires à l'équité.

Lorsque l'inculpé ne dispose pas d'un conseil pour des raisons indépendantes de sa volonté, l'on ne peut raisonnablement pas lui demander d'être au courant d'éventuelles formalités légales qui n'ont pas été respectées. A l'inverse, lorsque ce fait résulte de la volonté de l'inculpé, cette garantie ne peut plus lui être reconnue.

De Belgische wetgever heeft aan de verwachtingen van de slachtoffers voldaan, via de wet van 13 april 1995, die bepalingen bevat ter bestrijding van de mensenhandel en de kinderpornografie, alsook via de wet van 28 november 2000 betreffende de strafrechtelijke bescherming van minderjarigen. De beide wetten hebben er voornamelijk voor gezorgd dat in het Strafwetboek een aantal nieuwe misdrijven en verzwarende omstandigheden werden opgenomen.

Niettemin worden de aldus gedane wetgevende inspanningen tegengewerkt door het beschermende karakter van bepaalde, wettelijk opgelegde vormvereisten. Een en ander leidt soms tot op zijn minst verrassende rechterlijke uitspraken, die wars zijn van enig juridisch humanisme en die de indruk voeden dat het gerecht niet bij machte is de belangen van de slachtoffers te behartigen.

Een recente uitspraak illustreert die schijnende realiteit. Op 19 juni 2003 vernietigde het Brusselse hof van beroep alle tenlasteleggingen tegen een beschuldigde die door de rechtbank van eerste aanleg van Brussel was veroordeeld tot twaalf jaar gevangenisstraf wegens het aanzetten tot ontucht, wegens verkrachting met geweld en onder bedreiging en wegens prostitutie. Daarbij gold ook nog de verzwarende omstandigheid dat de twee slachtoffers de speelbal waren van hun pooler, omdat ze zich onregelmatig op het Belgische grondgebied bevonden. De reden voor de vernietiging van de uitspraak in eerste aanleg was dat de tolk die had gezorgd voor de vertaling van de diverse verklaringen waarin de slachtoffers de misdrijven hadden aangegeven en die waren opgetekend in de processen-verbaal, géén beëdigd tolk was in de zin van artikel 31, tweede lid, van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken.

Dit wetsvoorstel strekt ertoe voornoemde wet dusdanig te wijzigen dat ze niet opnieuw kan leiden tot een dergelijk onrecht, dat overigens het gevolg is van een wel zeer vlijtige toepassing van een beschermende vormbepaling.

Het klopt dat vormvereisten een willekeurige en overhaaste rechtspleging moeten voorkomen, maar ze mogen niet leiden tot beslissingen die haaks staan op de billijkheid.

Als een verdachte buiten zijn wil om niet kan beschikken over een advocaat, kan hij redelijkerwijs niet op de hoogte zijn van vormvereisten die mogelijk niet werden nageleefd. Zo de verdachte daarentegen uitdrukkelijk geen advocaat wenst, hoeven hem terzake geen garanties te worden geboden.

En limitant le contrôle au niveau de la chambre du conseil, on évite que le non-respect des formes ne puisse être remis en cause devant le juge du fond, et, partant, que cela entraîne *a posteriori*, la nullité des procès-verbaux d'instruction comme dans le cas d'espèce, devant la cour d'appel.

Cette modification tend également à éviter que de pareils dérèglements de la justice ne se reproduisent à l'avenir et partant, n'entraîne l'acquittement d'une personne dont la culpabilité ne fait aucun doute. Rapelons que dans notre cas d'espèce, l'inculpé avait été condamné à douze ans d'emprisonnement, ce qui renforce le sentiment amer d'injustice dans le chef des deux victimes.

La balance entre les intérêts de l'inculpé et ceux de la victime ne peut aboutir, pour des raisons évidentes d'équité et de bonne administration de la justice, à de telles conséquences. Il est impérieux en effet que les citoyens aient le sentiment que justice va être rendue et surtout, qu'ils aient confiance en notre justice qui, faut-il le rappeler, est le tiers du pouvoir, et non – comme d'aucuns veulent le laisser penser – le troisième.

Joëlle MILQUET (cdH)

Door de controle uitsluitend bij de raadkamer te leggen, wordt het onmogelijk tijdens de procedure voor de feitenrechter aan te voeren dat bepaalde vormvereisten niet in acht werden genomen. Bijgevolg wordt ook verhinderd dat, zoals in voornoemd geval, het hof van beroep processen-verbaal uit de onderzoeksfase achteraf nog nietig kan verklaren.

Voorts moet via de hier voorgestelde wijziging worden voorkomen dat het rechtsgevoel in de toekomst nog op dergelijke wijze geweld wordt aangedaan, doordat mensen worden vrijgelaten van wie de schuld buiten kijf staat. We herinneren eraan dat in het door ons aangehaalde geval de beschuldigde was veroordeeld tot twaalf jaar gevangenisstraf, wat het onrechtvaardigheidsgevoel bij de twee slachtoffers nog versterkt.

Om evidente redenen van billijkheid en een behoorlijke rechtspleging is het duidelijk dat deze gang van zaken niet de juiste is om een balans te bereiken tussen de belangen van de beschuldigde en die van het slachtoffer. Het wordt hoog tijd dat de burgers het gevoel krijgen dat het recht kan zegevieren en dat ons gerecht hun vertrouwen verdient. Vergeten we immers niet dat de rechterlijke macht tot de drie - evenwaardige - machten van ons institutioneel bestel behoort, zonder dat zij daar - tot spijt van wie het benijdt - boven verheven is.

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

L'article 31, alinéa 2, de la loi du 15 juin 1935 relative à l'emploi des langues en matière judiciaire est complété comme suit:

«Sauf si l'inculpé n'est pas assisté d'un conseil pour des raisons indépendantes de sa volonté, les nullités résultant d'une irrégularité touchant la qualité d'interprète juré sont couvertes si elles n'ont pas été soulevées au plus tard devant la chambre du conseil lorsque celle-ci est appelée à régler la procédure quand l'instruction est complète. Toutefois l'absence de mention dans le procès-verbal de la qualité d'interprète juré n'entraîne aucune nullité s'il s'avère par ailleurs que la personne ayant effectué la traduction possède en réalité cette qualité.».

18 décembre 2003

Joëlle MILQUET (cdH)

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 31, tweede lid, van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken wordt aangevuld met wat volgt:

«Behalve indien de verdachte buiten zijn wil om niet wordt bijgestaan door een advocaat, hebben nietigheiden die het gevolg zijn van een onregelmatigheid met betrekking tot de hoedanigheid van beëdigd tolk geen uitwerking, tenzij ze werden aangevoerd voor de raadkamer, uiterlijk wanneer die is belast met het regelen van de rechtspleging na het afsluiten van het gerechtelijk onderzoek. Het ontbreken in het proces-verbaal van de vermelding dat de tolk beëdigd is, geeft geen aanleiding tot nietigheid indien voorts blijkt dat de persoon die voor de vertaling instond die hoedanigheid in werkelijkheid wel heeft.».

18 december 2003

TEXTE DE BASE**Loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire**

Art. 31

Dans tous les interrogatoires de l'information et de l'instruction ainsi que devant les juridictions d'instruction et les juridictions de jugement, les parties qui comparaissent en personne font usage de la langue de leur choix pour toutes leurs déclarations verbales.

Si les agents chargés de l'information, le parquet, le magistrat instructeur, ou les susdites juridictions ne connaissent pas la langue dont il est fait usage par les parties, ils font appel au concours d'un interprète juré.

Les parties qui ne comprennent pas la langue de la procédure sont assistées par un interprète juré qui traduit l'ensemble des déclarations verbales.

Les frais de traduction sont à charge du Trésor.

TEXTE DE BASE ADAPTÉ À LA PROPOSITION**Loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire**

Art. 31

Dans tous les interrogatoires de l'information et de l'instruction ainsi que devant les juridictions d'instruction et les juridictions de jugement, les parties qui comparaissent en personne font usage de la langue de leur choix pour toutes leurs déclarations verbales.

Si les agents chargés de l'information, le parquet, le magistrat instructeur, ou les susdites juridictions ne connaissent pas la langue dont il est fait usage par les parties, ils font appel au concours d'un interprète juré. *Sauf si l'inculpé n'est pas assisté d'un conseil pour des raisons indépendantes de sa volonté, les nullités résultant d'une irrégularité touchant la qualité d'interprète juré sont couvertes si elles n'ont pas été soulevées au plus tard devant la chambre du conseil lorsque celle-ci est appelée à régler la procédure quand l'instruction est complète. Toutefois l'absence de mention dans le procès-verbal de la qualité d'interprète juré n'entraîne aucune nullité s'il s'avère par ailleurs que la personne ayant effectué la traduction possède en réalité cette qualité.*

Les parties qui ne comprennent pas la langue de la procédure sont assistées par un interprète juré qui traduit l'ensemble des déclarations verbales.

Les frais de traduction sont à charge du Trésor.

BASISTEKST**Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken**

Art. 31

In al de ondervragingen van het opsporingsonderzoek en van het gerechtelijk onderzoek, alsmede voor de onderzoeks- en vonnisgerechten, gebruiken de partijen die persoonlijk verschijnen de taal van hun keuze voor al hun mondelijke verklaringen.

Wanneer de agenten die met het opsporingsonderzoek belast zijn, het parket, de onderzoeksrechter of de bovenvermelde rechtsmachten de door de partijen gebruikte taal niet kennen, doen zij een beroep op de medewerking van een beëdigd tolk.

De partijen die de taal van de procedure niet verstaan worden bijgestaan door een beëdigd tolk die alle mondelijke verklaringen vertaalt.

De kosten van vertaling zijn ten laste van de Schatkist.

BASISTEKST AANGEPAST AAN HET VOORSTEL**Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken**

Art. 31

In al de ondervragingen van het opsporingsonderzoek en van het gerechtelijk onderzoek, alsmede voor de onderzoeks- en vonnisgerechten, gebruiken de partijen die persoonlijk verschijnen de taal van hun keuze voor al hun mondelijke verklaringen.

Wanneer de agenten die met het opsporingsonderzoek belast zijn, het parket, de onderzoeksrechter of de bovenvermelde rechtsmachten de door de partijen gebruikte taal niet kennen, doen zij een beroep op de medewerking van een beëdigd tolk. *Behalve indien de verdachte buiten zijn wil om niet wordt bijgestaan door een advocaat, hebben nietigheden die het gevolg zijn van een onregelmatigheid met betrekking tot de hoedanigheid van beëdigd tolk geen uitwerking, tenzij ze werden aangevoerd voor de raadkamer, uiterlijk wanneer die is belast met het regelen van de rechtspleging na het afsluiten van het gerechtelijk onderzoek. Het ontbreken in het proces-verbaal van de vermelding dat de tolk beëdigd is, geeft geen aanleiding tot nietigheid indien voorts blijkt dat de persoon die voor de vertaling instond die hoedanigheid in werkelijkheid wel heeft.*

De partijen die de taal van de procedure niet verstaan worden bijgestaan door een beëdigd tolk die alle mondelijke verklaringen vertaalt.

De kosten van vertaling zijn ten laste van de Schatkist.